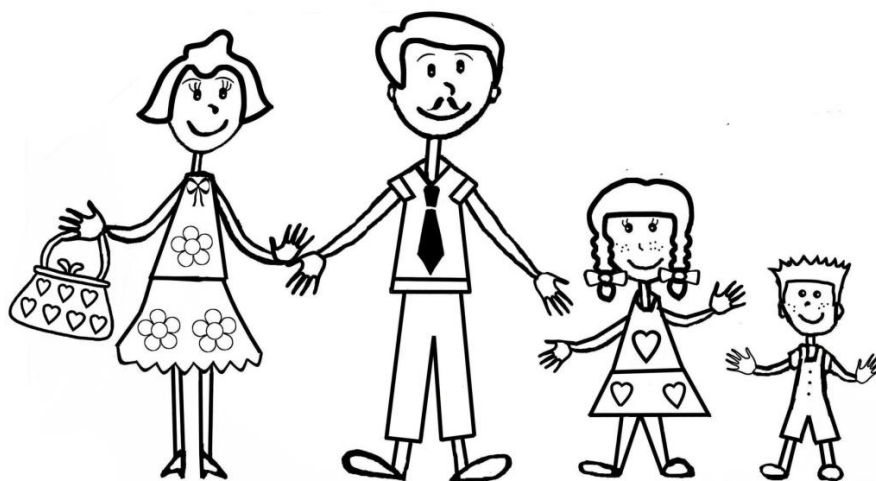

Астана қаласы әкімдігінің
«№1 психологиялық-медициналық-педагогикалық консультация» КММ
КГУ «Психолого-медико-педагогическая консультация №1» акимата города Астаны

отбасында баланың тәжірибелік дағдыларын дамыту бағдарламасы
«А Я Л А»
программа развития практических навыков ребенка в семье

Баланың аты/ Имя ребенка:	
Жасы/ Возраст:	
Орындау мерзімі/ Сроки реализации:	
Орындаушылар/ Исполнители:	☐ Ата-ана/родители ☐ Арнайы/специальный педагог (дефектолог) ☐ Әлеуметтік педагог/социальный педагог

Құрметті ата-аналар!

Сіздің балаңыздың өміріндегі ең бірінші, ең маңызды мұғалімдері мен тәрбиешілерісіздер. Балаңыздың қалай ойлайтынын, не істей алатынын және нені үйрене алатынын түсінуге тырысып бақылаңыздар.

Еліктеуді қолданыңыз (көшіру).

Алдымен әрекетті өзіңіз орындаңыз және балаңыздың сізге еліктеп, қайталауға шақырыңыз. Оны ойынға айналдырыңыз.

Жүйелі және дәйекті болыңыз – бір уақытта ойнауға тырысыңыз, баланың әрекеттері мен қажеттіліктеріне жауап беріңіз.

Балаңызбен жұмыс істегенде оны асықтырмаңыз.

Есіңізде болсын - нақты нәтижеге жету үшін көптеген жаттығуларды «жүтіріп» өтіп, дағдылары сол деңгейінде қалғаннан гөрі, бір жаттығуды бірнеше рет қайталап орындаған дұрыс.

Сабырлы болыңыз және балаңызға демалыс беріңіз.

Егер бала шаршаса немесе қатты қобалжыса сабақты қолайлы уақытқа кейінге қалдырыңыз. Күніне 2-3 минуттан бастап 10-20-ға дейін сабақтардың ұзақтығын біртіндеп арттырыңыз. Күнделікті үйреніп жатқан дағдыңызды шыңдаңыз, сонымен бірге жаңасын меңгере бастаңыз.

Жұмыс барысында, қызығушылық танытыңыз, жинақы, шыдамды болыңыз. Күн сайын жаңа, кішігірім өзгерістер енгізу арқылы әрекеттерді тараптандырыңыз.

Жиі күлімсіреп, баланы кез-келген, тіпті ең кішкентай сәттілік немесе күш үшін мадақтаңыз. Сәттілік!

Бағалау

«Нәтиже/Ескертпелер» бағанында келесі белгілерді қолдануға болады:

- + бала тапсырманы өз бетінше орындайды;
- +/- бала аз көмекпен тапсырманы орындайды. Сіз оған қазір қажет әрекетке немесе маңызды детальға шоғырлануға көмектесе отырып, оған қосымша түсініктемелер бересіз;
- /+ бала тапсырманы айтарлықтай көмекпен орындайды. Сіз балаңызға оның қолын пайдалану немесе тапсырманың бір бөлігін орындау арқылы көмектесесіз;
- ұсынылған көмекке қарамастан тапсырма орындалмады.

Сөйлеу тілі дамымаған баланың танымдық белсенділігін дамыту жоспары

Мақсат: кеңістікте өз денесін сезіну, заттармен мақсатты әрекеттерді орындау, ойнау, горшокқа отыру практикалық дағдыларын дамыту.

Ескерту:

*балаңыз бас тартса, белгілі бір әрекеттерді орындауға мәжбүрлеменіз, оны сол немесе басқа ойынға қызықтыруға тырысыңыз;

*алдымен іс-әрекеттерді өзіңіз орындаңыз, содан кейін баланың назарын және қызығушылығын аударыңыз;

*қайталап орындағаннан кейін баланы өз бетінше немесе ішінара көмекпен тапсырманы орындауға ынталандыру;

*әрекеттердің орындалуын эмоционалды сөйлеумен сүйемелдеу - әртүрлі ым-ишараны қолданатын сөздер («Жарайсың!», «Жоғары бестік» т.б.)

Тапсырмалар (жаттығулар)	Қалай істеу керек?	Күні	Нәтиже
1.Бала өз денесін кеңістікте сезінгендей болады	1) баланы әткеншекпен, тербелетін атпен тербеу; 2) батутта секіру: баланың қолынан ұстап, қолдау көрсету; 3) үлкен фитнес-допта ырғақты тербелу: бала ішімен немесе шалқасынан жатады, ал сіз оны арқасынан немесе аяғынан ұстайсыз, ырғақты шайқаңыз, алға-артқа, оңға-солға, шеңбер бойымен жылжытыңыз; 4) тізеңізде отырған баланы ойынның соңында жақын және қатты құшақтап тербетіңіз («Төбешіктен, төмпешіктен»); 5) тактильді жолдармен жалаң аяқпен жүру, қолдар мен аяқтарды щеткалармен, губкалармен, әртүрлі текстурадағы заттармен және маталармен ұстаңыз, уқалаңыз; 6) бұршақпен, қарақұмықпен, бұршақпен, құммен, сабын көбікімен және сумен ойнау.		
2.Бала нәтижеге бағытталған әрекеттерді орындайды	1) баланы шарфтың астына жасырылған ойыншық немесе емдік затты іздеуге ынталандыру (орамалды шешіп, затты алу); 2) бірін-біріне жинақталған кеселермен ойнау: а) бала кеселерді алып, айналасына шашады; б) ересек пен бала: «Оларды бір-бірінің қасына қойыңыз» деп түсініктеме бере отырып, кеселерді шығарады; в) шыныаяқтарды бірге бір-біріне салыңыз; г) бала шыныаяқтарды өзі немесе ішінара көмекпен салады. 3) балаңызды пішіндерді ажыратуға үйретіңіз: а) аяқ киім қорабынан дөңгелек, үшбұрышты және шаршы пішіндегі «тесік бетін» жасау; б) саңылауларға сәйкес қалың картоннан бірнеше пішінді қиып алу;		

	в) бір мүсіншені тесікке тастау арқылы балаға одан не талап етілетінін көрсету; г) содан кейін балаға басқа мүсінше беріңіз және қажет болған жағдайда мүсінді қай жерге салу керектігін көрсетіңіз; д) балаға қолын тесікке қарай бағыттау арқылы көмектесу. Күн сайын 1-2 рет 5-10 минут орындаңыз. Балаңызды мақтауды ұмытпаңыз!		
3.Бала ойнайды	1) үш текшені баланың алдына бір қатарға қойып, «чух-чух-чух» деп итеру; 2) бекшені итеруге көмектесу үшін баланың қолын бағыттаңыз; 3) 3 текше жиынтығын алып, баланың алдына 3 текшені қойыңыз; 4) текшелерді итергенде оның сіздің қозғалыстарыңызға еліктеуіне тырысыңыз; 5) басқа объектіге кім жылдам жете алатынын білу үшін балаңызбен жарысыңыз; 6) балаңызға текше мұнарасын қалай салу керектігін көрсетіңіз: «Алдымен мынау, содан кейін мынау, содан кейін мынау»; 7) содан кейін текшелерді балаға беріп, «сіздікіне ұқсас мұнара салуды» сұраңыз; 8) сыйлық ретінде балаға мұнараны бұзуға беріңіз. Күн сайын 1-2 рет 5-10 минут орындаңыз. Балаңызды мақтауды ұмытпаңыз!		
4.Бала горшокқа отыруды үйренеді	1) күндіз баланы сағат сайын тексеріп, горшокқа қою 5 минуттан аспайды. Бала төсекке кеткенше және т.б.; 2) шалбарын суласа да, ренжімей, байсалды және мейірімді түрде дәретханаға апарғаныңызға көз жеткізіңіз; 3) горшокта отырғанда әрқашан оның жанында болу; 4) табысқа жеткенде оны марапаттауға дайын нәрсе болуы; 5) егер 5 минуттан кейін оған ештеңе шықпаса, оны сабырлы және мейірімді түрде, бірақ мақтаусыз алып кетіңіз.		

Осы QR кодтарын сканерлеу арқылы баланы қызықтырай алатын ойындарды тамашалай аласыз

Нұсқаулар:

Google камера қолданбасын ашыңыз. Сканерлеу режимін таңдаңыз. Google Камера қолданбасында QR кодын сканерлеу режимін пайдалану үшін белгішені түртіп, камераны қажетті QR кодқа бағыттаңыз.

Уважаемые родители!

Вы – самые первые, самые важные учителя и воспитатели в жизни вашего ребенка. Будьте наблюдательны, старайтесь понять, как ваш ребенок мыслит, что он может делать и чему бы смог научиться.

Используйте подражание (копирование). Сначала выполните действие сами и пригласите ребенка повторить его, подражая вам. Превратите это в игру.

Будьте систематичны и последовательны – старайтесь играть в одно и то же время, откликайтесь на действия и нужды ребенка.

Занимаясь с ребенком, не торопите его. Помните – лучше проделать одно упражнение несколько раз, но добиться ощутимого результата, чем «пробежаться» по нескольким упражнениям и остаться на прежнем уровне умений.

Будьте терпеливы, давайте ребенку отдых. Отложите занятие на более подходящее время, если ребенок утомлен или перевозбужден. Продолжительность занятий постепенно увеличивайте, начиная с 2-3 минут до 10-20 в день.

Разнообразьте занятия, внося каждый день новые, небольшие изменения.

Чаще улыбайтесь и хвалите ребенка за любую, даже самую маленькую удачу или старание. Успехов!

Оценочная графа

В графе «Результат/заметки» можно использовать значки:

- + ребенок выполняет задание самостоятельно;
- +/- ребенок выполняет задание с небольшой помощью. Вы даете ему дополнительные разъяснения, помогая сконцентрировать внимание на нужном сейчас действии или важной детали;
- /+ ребенок выполняет задание с существенной помощью. Вы помогаете ребенку, действуя его руками или выполняя часть задания вместо него;
- задание не было выполнено несмотря на предложенную помощь.

План развития познавательной деятельности ребенка, не владеющего речью

Цель: развитие практических навыков ощущать свое тело в пространстве, выполнять целенаправленные действия с предметами, играть, сидеть на горшке.

Примечание:

- *не принуждайте ребенка выполнять те или иные активности, если он отказывается, а старайтесь заинтересовать его той или иной игрой;
- *сначала действия выполняйте сами, затем привлекайте внимание и интерес ребенка;
- *после многократного выполнения стимулируйте ребенка выполнить задание самостоятельно или с частичной помощью;
- *выполнение действий сопровождайте эмоциональной речью – словами с использованием различных жестов («Молодец!», «Дай пять» и др.

Задачи (упражнения)	Как делать?	Дата	Результат, заметки
1. Ребенок будет ощущать	1) качайте ребенка на качелях, лошадях-качалках; 2) прыгайте на батуте: держите ребенка за руки, поддерживая его;		

свое тело в пространстве	3) ритмично раскачивайте на большом фитмяче: ребенок лежит животом или на спине, а вы придерживайте его за спину или ноги, ритмично покачивайте, перемещайте вперед-назад, вправо-влево, по кругу; 4) раскачивайте ребенка, сидящего на ваших коленях с тесными и плотными объятиями в конце игры («По кочкам, по кочкам»); 5) ходите голыми ступнями по тактильным дорожкам, прикасайтесь, массируйте руки и ноги щетками, губками, предметами и тканями разной текстуры; 6) играйте с фасолью, гречкой, горохом, песком, мыльной пеной и водой.		
2.Ребенок будет выполнять действия, направленные на результат	1) побуждайте ребенка искать спрятанную под платком игрушку или лакомство (снимать платок и брать предмет); 2) играйте со стаканчиками, сложенных друг в друга: а) ребенок вынимает стаканчики и раскидывает их вокруг себя; б) взрослый вместе с ребенком вынимает стаканчики, комментируя: «Ставь рядом»; в) совместно вставляйте стаканчики друг в друга; г) ребенок сам или с частичной помощью вставляет стаканчики. 3) учите ребенка различать формы: а) сделайте «поверхность с отверстиями» круглой, треугольной и квадратной формы из коробки из-под обуви; б) вырежьте из толстого картона несколько фигур соответственно отверстиям; в) покажите ребенку, что от него требуется, сбросив в отверстие одну фигурку; г) затем дайте ребенку другую фигурку и, если необходимо, покажите куда вставлять фигурку; д) помогите ребенку, направляя его руку к отверстию. Выполнять каждый день 1-2 раза по 5-10 минут. Хвалите ребенка обязательно!		
3.Ребенок будет играть	1) поставьте три кубика в линию перед ребенком и толкайте их, проговаривая «чух-чух-чух»; 2) направляйте руку ребенка, чтобы помочь ему толкать кубики; 3) сами возьмите набор из 3-х кубиков и выложите 3 кубика перед ребенком; 4) постарайтесь, чтобы он имитировал ваши движения, когда вы толкаете кубики; 5) соревнуйтесь с ребенком - кто быстрее «доедет» до другого предмета;		

	6) покажите ребенку, как строить башню из кубиков: «Сначала – этот, потом - этот, потом - этот»; 7) затем дайте кубики ребенку и попросите его «построить башню, похожую на вашу»; 8) в качестве вознаграждения дайте ребенку разрушить башню. Выполнять каждый день 1-2 раза по 5-10 минут. Хвалите ребенка обязательно!		
4. Ребенок будет учиться сидеть на горшке	1) в течение дня проверяйте и каждый час сажайте ребенка на горшок не более чем на 5 минут. И так, пока ребенок не ляжет спать; 2) следите за тем, чтобы вы отводили его в туалет спокойно и приветливо, не показывая недовольства, даже если он намочил штаны; 3) постоянно оставайтесь возле него, пока он сидит на горшке; 4) держите что-нибудь наготове, чем вы сможете его поощрить, когда он справится; 5) если у него через 5 минут ничего не получится, то заберите его спокойно и приветливо, но без похвал.		

Отсканировав эти QR- коды, вы получите интересные варианты игр с ребенком

Инструкция:

Откройте приложение "Камера" от Google . Выберите режим сканирования. Чтобы использовать режим сканирования QR-кодов в приложении "Камера" от Google, нажмите на значок и наведите камеру на нужный QR-код.

Использованные и рекомендуемые источники:

1.<https://dzen.ru/a/YDsWRYL8IXVNmOOL>

2.Специальная коррекционно-развивающая программа для детей с нарушениями интеллекта/ Ерсарина А.К., Юлдабаева Д.Р.- Алматы: ННПЦ РСИО, 2021. - 110 с